

ΡΗΜΑΔΙ

Κ' ήταν μία φορά ωραίο.

Με τὰ γλυκώτερα όνειρα ό νοικοκύρης έρριξε στην πρώτη πέτρα τώ θεμελιών του τὰ φλωριά και τήν έπλημμύρισε με τώ αίμα τής θυσίας του άρνιού: κ' έφυγαν τὰ στοιχειά κ' οί ήσκιοι κ' έγινε καλο-ροϊζικο και χρυσοχτισμένο.

Και με τήν ίδια χαρά τώ είδε μεγαλώνοντας και σά γένηκε τώ χτίριο τώ στεφάνωσε με τὰ λούλουδα και τώ στόλισε με τίς σημαίες. Κι όταν τέλειο πλέον με τὰ όμορφα του παρεθύρια και τώ γλυκό χρωματισμό του τώ χαϊδεψαν οί πρώτες άχτίδες του ήλιου, ώ, με τί χαρά πάτησαν αύτός κ' ή φαμιλιά του τώ κατώφλι τής πόρτας και με πόσες ευχές τώ χαιρετήσανε!..

* *

Χρόνια και χρόνια πέρασαν, κι ό άγιος Κα-ρός, τώ άνήμερο κι άκούραστο στοιχείό, τώ δάμασε. Κλήρα δέν έμεινε κι αύτό χάλασμά του στέκει τώρα.

Σπασμένα, χωρίς μάνταλο και θηλιές τὰ φυλ-λόπορτα, άκουμπουν σκεθρωμένα στα γλειμένα μάρ-μαρα, άλλα λοξά κι άλλα πεσμένα κάτω, με τή μια άκρη άκουμπώντας στη χωματιασμένη πλακό-στρωση σά νάθελαν άκόμα νά προστατέψουν τήν εί-σοδα του σκελεθρωμένου σπητιού με τὰ παραλυμένα κι άσπρήχτα λείψανά τους.

Σάπια, κούφαλα τὰ παρεθύρια, άλλοι άφίνουν από τίς μεγάλες τρύπες τους νά μπαίνει άφτονο τώ φώς του ήλιου μέσα στο ήσκιερό σπήτι κι άλλοι μι-σά, ξεσκέλια, κρατούμεν' άκόμα πώ κάποιο σκου-ριασμένο σίδερο κρέμοντ' απόξω πώ τόν τοίχο παρά-δαρμα τ' άνέμου.

Και μέσα στα μισόφωτα πού κάνουν τώ σκοτάδι κ' οί φεγγίτες, τώ σιγαλό χάος σου πιάνει τήν καρ-διά. Πάτωμα, ταβάνι δέ βρίσκονται πιά, και τὰ πατερά χωρίς νά βαστούνε τίποτα μονάχα τους στη-ρίζουν τώρα στους τοίχους.

Και στέκει άκόμ' από πάνω τους παραλυμένη ή σκεπή, άλλοι χωρίς φαλίδια κι άλλοι χωρίς σα-νίδες. Βαίξει ιδώ νά πέση, άφίνει εκεί νά κρέμονται τ' άσπρήχτα και σάπια της κομμάτια στο χάος του σπητιού κι άλλοι από τίς βουλιαχμένες πρὸς τὰ μέσα τρύπες μισοκρεμάν τὰ κεραμίδια πού ένα ένα άργαπέφτουν και γιομίζουν με τὰ συντρίμια τους τώ πλακόστρωμα του σπητιού.

Οί βροχές κ' οί μπόρες του χειμώνα τώ δέρνουν, σαπίζουν τίς σανίδες, ανούζουν τους τοίχους και πλημμυρίζουν τώ χαμῶγι με τ' άσβεστώματα και τὰ γκρεμίσματα κ' έτσι βυθίζαν κι αυτές γοργά τόν ήσυχο χαλασμό του καιρού, πού από μέρα σε μέρα περνάει από πάνω του κι άφίνει τ' άγρια κ' αιώ-νια σημάδια του χαραγμένα όσο περνούν οί ώρες με μεγαλειότερη δύναμη και με πιο πολλή λάβρα.

* *

Τού ήμερού φειδιού του σπητιού τής σαϊτιάς, δέν άκούεται πιά τίς νύχτες στο ταβάνι τώ τρεχάτο σύρ-σιμο: χάνοντας τήν κατοικία του φεύγει από τὰ ρη-μάδια και στόν τόπο του οί όχιές κρυμμένες στις χορταριασμένες γωνίες και στους κούφους τοίχους άφίνουν τώ μισητό σφύριμά τους.

Τὰ νυχτοπούλια φωλιάζουν στους περιστεριώνες των τοίχων κ' εκεί πού άλλοτες έχύνονταν τώ άγνό έρωτικό τραγούδι τ' έχολου περιστεριού τώρα άκού-εται τίς νύχτες ή κακοσήμερη λαλιά τής κουκου-βάγιας και του γκιώνη.

* *

Ρημάδι: δέν έχει μέσα του άλλη ζωή παρά μω-νάχα τής άράχνης πού άργά άργά πλέχει από τή μια ως τήν άλλη άκρη τής σκεπής τ' άερινό της δίχτυ, πού περνούν και τώ συχοφωτίζουν οί άχτίδες από τους άναρίους τών κεραμιδιών φεγγίτες, κά-ποιοι σκλαβωμένου ζωύφιου πού στ' άραχνένιο γύφα-μα σπαράζει, γυρεύοντας του κάκου νά γλυτώσει από τὰ θανατικά άείρινα δεσμά του και του παρακιού τώ σανιδιών πού άκούραστο σκαλίζει και κουφώνει τρίζοντας τὰ νεκρωμένα κορμιά τώ δεντρώνε, χύνον-τας κι αύτό μέσα στη σιγαλιά θλιβερό τόν ήχο τής αιώνιας καταστροφής, σά νά λεγε με τώ μονότονο τρίζόνισμά του τώ λυπητερό σάν επιτάφιο. α' Ηρθ' ό

καιρός σας: τώ χῶμα σας έγεννησε και θά ξαναγυρί-σετε στο χῶμα».

* *

Και κάτω άνάμειν' από τους άρμούς: τών πλα-κών προβάλλουν ξερά τὰ χορταριάσματα κι άνάμειν' από τὰ ραγίσματα των τοίχων κιτρινωμένα τὰ βρύα, και περιβάλλουν με μια λυπητερή όψη τήν έσωτε-ρική έρημιά σάν έρημιά χορταριασμένου τάφου. Κ' είναι τάφος· ναι· ό τάφος πού μέσα του κλεί: τώ λείψανο μιας ζωής: πού κράτησε χρόνια αδιάκοπη και πού άκόμα σάν άχνός άργασιάζει, τάφος πού κλεί τόν αντίλαλο από τόσες χαρές και τόσες λύπες: από τόσα γέλια και τόσο κλάμμα· κ' έφυγαν κ' επέταξαν από μέσα του τὰ γέλια κ' ή χαρά κ' έ-μεινε τώ αιώνιο κλάμμα, ή έρημιά, ό θάνατος!..

* *

Τὰ στοιχειά ξαναπήραν τόν τόπο τους.

Τώ αίμα τής πρωτοθέμελης θυσίας έχασε τή δύναμή του, τώ σπήτι ρήμαξε και τώρα μόνον τὰ στοιχειά κατοικούν και φαίνονται στο άνήσυχο μάτι του έρημικού διαβάτη τήν ήμέρα σάν ήσκιοι πού σκίζουν τήν έρημη σκοτεινιά του σπητιού, και τή νύχτα σάν άσπρα φαντάσματα πού προβάλλουν πύ-σω από τὰ σκεθρωμένα φυλλόπορτα κι όξω από τ' άραχνιασμένα παρεθύρια και χύνουν στα στήθια του τόν κρύο φόβο πού τόν διώχνει: άκράτητα με μια σωθικιά γρηγοράδα μακριά πώ τήν ήσκιολασιότητα έρημιά.

Παξοί. Μάης 905.

ΝΑΒΗΗΙΟΣ

Ο ΠΑΛΙΚΑΡΑΣ ΠΟΥ ΔΕΡΝΕΙ ΤΟΥΣ ΓΕΡΟΥΣ

Τόνε θυμάμαι πολύ καλά, άν και πέρασαν από τότες 26 χρόνια. Είτανε στην άκμή τής λεβεντιάς του, όταν οί άνθρώποι σπάζουνε σίδερα. Ταξιδεύαμε με τώ Έλληνικό από τους Κορφούς στην Πάτρα. Τή νύχτα έπιασε λίγη θάλασσα, κι' ό παλικαράς μας μέσα στην καλύβα του έβγαζε τ' άντερα του με σπαραχτικά άγκομαχητά. "Αξαφνα μ' ένα γύ-ρισμα του καρδιού πέσανε διό πιάτα χάμου κι' έ-σπασαν. Τότες ξέχασε κι' έμετούς και βάσανα, και μέσα από τήν καλύβα του βγήκε μια στριγγιά τρώ-μου κι' άπελπισιάς

— Καμαρότο, τί τρέχει;

Είπα τότες από μέσα μου α' Αλίμονο! "Ετσι θα «πάμε στην Πόλη;» Και στην Πόλη δέν πήγαμε· μα μερικά χρόνια κατόπι· πήραμε τώ φύσημά μας πατείς με πατώ σε από τὰ σύνορα ως στη Λαμία, κι' ένας Θεός ξέρει ως πού θα καταντούσαμε, άν ό Τσάρος—άφτός πού βρίζουν έτσι αδιάντροπα οί ά-παλλαγέντες τής Αθήνας—δέ μας έσωζε.

"Ε, καημένη Φραγκούδη, πού βρίσκεσαι; Πώς δέ βγαίνεις από τή φυλακή σου νάν τους τὰ πεις όπως ισύ μονάχα ξέρεις και τὰ λές;

Λ. Α

L. DELARMANDIE

ΕΝΤΙΚΑΜ

Σ' ένα σκοτεινό δρόμο τής μικρής πόλης του Μεσολογγιού δυό γυναίκες με τώ πρόσωπο σκεπα-σμένο περπατούσαν σιωπηλές βυθισμένες σε λυπερή συλλογή. Έσταματούσαν πότε πότε και άφουγκρά-ζονταν ένα θόρυβο άρμάτων και περπατησιών πού αυξαινε από λεπτό σε λεπτό.

*) Λέξη Αραβική, πάει νά πῇ: Έγδίκηση.

— Κοντεύουν. Είπιν· άξαφνα ή μια με φωνή λυπημένη· μα σταθερή.— Εδώ μου, δε παρακαλέ-σουμε τώ Θεό νά δώση δύναμη στα παλληκάρια μας.

Έκείνη τή στιγμή· μια συγκλονητική συνοδεία προβάλλεν από ένα πλάγιο στενό: Πέραι, γυναίκες και παιδιά σκεπασμένοι με κουρέλια κι αλυσίδες· σένονταν από εν' άπόσπασμα Τούρκων στρατιωτών άνυπόμονα νά πλύνουν άκόμα μια φορά μ' αίμα τώ καταραμένο σπαθί τους.

Οί μάρτυρες ούτ' έτοιμην· ούτε ήταν καπου-φιασμένοι. Η ευγένεια τής ιδέας ζωήρευε τή πρά-σωπά των μ' ένα θείο άχτινοβόλημα κ' έρχονταν περήφανες ματιές άθανάτης έλπίδας στους λυτε-ρους άκόμα άδελφούς των πού είχαν έλθει νά μαζέ-ψουν τώ αίμα τους και τους άπαχαιρετισμούς των. Η αυγή πλημμυρίζοντας τή σκηνή μ' ένα κατακόκ-κινο χρώμα έφώτιζε τήσρα μετωπά τους κ' ενό-μιζες πώς άρχίζαν τὰ χαράμματα ενός ήρωϊκού εν-θουσιασμού.

Τὰ σφάζιμο άρχισε σε μια θαλαγή τώ μωφτί και ξακυλούθησε ως τή μια τής νυχτός.

Ούτε φωνή άκούστηκε ούτε παράπονο ήθε νά ταραξή τώ θρησκευτικό μεγαλείο τής θυσίας και τόν κρότο των λυγιστών σπαθιών των συνεδεμένο από τίς προσευχές του γονατισμένου λαού.

Όταν οί άπιστοι άποτραβήχτηκαν, έπεσαν οί χριστιανοί στα μέρες τής σφαγής για νά μαζέψουν τὰ κορμιά των άγίων. Οί δυό γυναίκες ήταν ύπο-χρεωμένες νά κάμουν τώ νεκρικό αύτ έρέος όταν οί μεθυσμένοι φονιάδες τις έπιασαν άγρια και τις έ-σπρωξαν με βρισιές στο παλάτι του διοικητή Έλ-καμπίρ. Στην παρουσίαση των σκλάβων έκείνος ση-κόθηκε, τους ξεσκέπασεν άπότομα τώ πρόσωπο και γύρισε στη μεγαλειότερη σε κείνην πού φαίνονταν ή πιο ήλικιωμένη από τήν άλλη.

— Σκέλλα σκλάβω—τῆς είπε— ποιά' ναι αύτ' ή κοπέλλα;

— Ένα κορίτσι πού μου τώ έμπιστεύτηκαν...

— Ποιάς;

— Δέ μπορώ νά στο πώ.

— Είσαστε χριστιανές κ' οί δυό;

— Ναί.

— Και σῆς έπιασαν νά κλέβετε από τὰ που-λιά τὰ φαί πού τους δώσανε τὰ σπαθιά μας;

— Ναί.

— Ό πασάς του Γικνίνου με μισεί—είπεν ό Έλκαμπίρ κατεβαζοντας τή φωνή του σά για νά μι-λήση μόνο στον έαυτή του—και μπορεί άπ' ώρα σ' ώρα νά μου πάρει τώ κεφάλι. Ας του στείλω λοιπόν έγώ αύτό τώ σμαράγδι και δέ θα ζουλέψει τώ δικό μου. Έλντερίμ!

Ένας νέος αξιωματικός παρουσιάστηκε.

— Νά πῆς νά χαιρετήσης από μέρος μου τών άνίκητο τόν Αλή και νά του δώσης αύτό τώ σούά-νιο διαμάντι πού γι' αύτήν κι' ό προφήτης θ' άφινε τὰ ούρι του. Πήγαινε.

Ό Έλντερίμ ωδήγησε τήν Εανθή άνάμεσα από ένα τάγμα όπλισμένων καθαλλάρηδων και άπαμα-κρύνθηκε γλήγορα άπ' τήν πόλη.

Ό Αλής του Τεμπέλενιού, ό βάρβαρος άντίζη-λος των Σελήμ και των Μουράτ, άγαπούσε τήν Αντρίνα Θεοχαρίδη, τήν όμορφη αύτή Αθηναία πού άφησε άντρα και παιδί γι' αύτόν. Είχεν άλλα-ξοπιστήσει με τήν άκαταγώνιστη φιλοδοξία νά έ-ξουσιάζη τόν παρχόζον αύτόν άνθρωπο πού άγα-πούσε με μια τρελλήν άδυναμία.

Μα τώ παρόνομο αύτό πάθος δέν μπόρεσε νά τήν κάμη νά ξεχάση πώς ήταν και μητέρα. Είχε μπιστευτεί τή μοναχοκόρη της σε μια συγγενισιά της πού τήν άνάτρεφε με τή μεγαλειότερη μοναξιά. Νωρίς ή Αντρίνα άφησε για λίγο τόν άγριον έρωτά